

Motion till riksdagen 2021/22:438

av **Jens Holm m.fl. (V)**

Minska flygets klimatutsläpp

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på skarpa klimatmål för flygsektorn och harmonisering av dem med den övriga transportsektorns och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en handlingsplan för att minska flygsektorns klimatutsläpp enligt de uppsatta målen och tillkännager detta för regeringen.

Minskning av flygets klimatutsläpp kräver åtgärder

Att frakta personer eller gods med flygplan är det snabbaste transportsättet för längre sträckor. Flyg som transportslag är också kraftigt subventionerat i form av skattebefriat bränsle och momsbefriade eller nedsatta biljetter. Att flyga möjliggör möten mellan människor från världens alla länder. Det är således inte förvånande att flygandet ökat kraftigt i världen. Men världens snabbt växande flygindustri har också tydliga baksidor, inte minst för miljön och klimatet. Utsläppen från världens flygande har fördubblats de senaste 20 åren, och om inget görs kommer utsläppen att fortsätta att växa kraftigt. Hade flygsektorn varit ett enskilt land hade den legat på topp tio bland världens värsta utsläpparländer. Även i Sverige har flygets utsläpp ökat kraftigt. Sedan 1990 har utsläppen från svenskars internationella flygresor ökat med drygt 60 procent. Under samma period minskade våra samlade utsläpp med 24 procent. Våra flygrelaterade utsläpp är i dag lika stora som de samlade utsläppen från Sveriges personbilar, ca tio miljoner ton. Om trenden får fortsätta som före coronapandemin kommer det svenska flygets utsläpp 2040 vara större än Sveriges i dag samlade utsläpp. Den här utvecklingen är inte hållbar. Därför måste skarpa åtgärder vidtas för att minska flygets miljö- och klimatbelastning.

Vänsterpartiet anser att alldeles för lite görs för att på allvar minska luftfartens miljö- och klimatpåverkan. Den svenska flygskatten är ett välkommet steg framåt, men långt ifrån tillräckligt. Obligatorisk biobränsleinblandning kommer endast att minska utsläppen i begränsad utsträckning och öppnar för nya miljöproblem om beroendet av

biodrivmedel blir för stort. Elektrifiering och andra tekniska lösningar ligger långt i framtiden.

Flygsektorn har drabbats mycket hårt under coronapandemin. Samtidigt kan en kris också vara en möjlighet. Nu när krisen klingar av och svensk ekonomi ska återstartas kan det inte vara ett alternativ att återgå till tidigare höga flygnivåer. Många flyglinjer skulle kunna ersättas med tåg och ökat digitalt arbete. Med rätt stöd är det m.a.o. möjligt att styra mot hållbarare transporter. Här har regeringens agerande hittills varit en besvikelse. Under coronapandemin har S-MP-regeringen subventionerat flygindustrin med över 17 miljarder kronor i form av statliga bidrag och lån till bl.a. flygbolag och flygplatser. Under samma period har hållbarare transportslag som tåget fått avsevärt mycket mindre stöd trots att det också drabbats mycket hårt under coronapandemin.

Ett konkret sätt att minska utsläppen från flygbranschen är att successivt flytta över resenärer från flyg till hållbarare transportslag samt öka det digitala arbetet som ett alternativ till flyg. Vänsterpartiet verkar därför för att vissa flygplatser och flyglinjer successivt ska avvecklas. Vi anser att där det finns fungerande järnvägslinje och resan kan göras under 4,5 timmar ska flyget på den sträckan läggas ned. I Frankrike har man haft den här typen av krav som man har ställt som villkor för kristöd till flyget. Bromma flygplats är ett av flera exempel på flygplatser som skulle kunna läggas ned i närtid. På sträckan Stockholm-Göteborg är flygets tidsvinst jämfört med tåg försumbar. Det kvarvarande Brommaflyget skulle lätt kunna flyttas över till Arlanda. I stället för att bygga ännu en landningsbana och öka flygtransporterna ytterligare kan flyg i stor utsträckning ersättas med ökat digitalt arbete och resor med tåg. Det finns en fantastisk möjlighet att omvandla dagens flygplatsområde till en levande stadsdel med tiotusentals nya bostäder, arbetsplatser och grönområden. En sådan omvandling går också helt i linje med nationella och lokala miljömål om minskade utsläpp av växthusgaser, minskat buller och bättre folkhälsa. Det statliga bolaget Swedavia, som äger och driver våra statliga flygplatser inklusive Bromma och Arlanda, vädjar till regeringen om att avveckla Bromma som är affärsmässigt oförsvarbart.

Vänsterpartiet vill se flera ekonomiska styrmedel och andra åtgärder som tillsammans leder till minskade utsläpp från flygsektorn. Vi vill utveckla flygskatten så att den blir progressiv och de som flyger mycket får en högre skatt. I dag subventionerar Sverige flyget med drygt 8 miljarder kronor varje år, och den största delen handlar om att flyget inte betalar skatt på sitt bränsle. Skattebefrielsen på flygbränsle bör avskaffas. I dag gynnas flygresandet även genom att flygbiljetter i inrikes trafik har en momsats på 6 procent och att utrikes flygbiljetter är helt momsbefriade. Flygets nedsatta momsats på inrikes resor respektive momsbefrielse av utrikesresor bör avskaffas och ersättas med den ordinarie momsatsen på 25 procent på alla flygbiljetter. Även subventioner till flygplatser bör avvecklas när de inte är motiverade av beredskaps- eller regionalpolitiska skäl.

Det flyg som ska vara kvar behöver ställas om. Problemet är att hållbara biobränslen är en bristvara och elektrifierade flygplan inte är tekniskt mogna för kommersiell användning på kort och medellång sikt. Flygets klimatomställning behöver skyndas på. Ambitionen bör bli att flyget måste omfattas av samma klimatmål som den övriga transportsektorn, vilket innebär en minskning på 70 procent av klimatpåverkande utsläpp från inrikes transporter till 2030 från 2010 års nivå.

Regeringen bör återkomma med ett förslag på skarpa klimatmål för flygsektorn och harmonisering av dem med den övriga transportsektorns. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Regeringen har under coronapandemin subventionerat flyget t.ex. genom kreditgarantier till det delvis statligt ägda SAS. Detta har skett utan att regeringen har ställt skarpa klimatkrav på bolaget. Detta är inte på något sätt i linje med de överenskomna klimatmålen. Stöd bör bara ges till samhällsviktigt flyg och då villkoras med skarpa klimatkrav, såsom nedläggning av korta flyglinjer och harmonisering av klimatmålen med den övriga transportsektorns klimatmål. Dessa styrmedel är exempel på åtgärder som bör ingå i en handlingsplan för att minska flygets klimatutsläpp både i inrikes och internationell trafik.

Regeringen bör återkomma med en handlingsplan för att minska flygsektorns klimatutsläpp enligt de uppsatta målen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Jens Holm (V)

Hanna Gunnarsson (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Yasmine Posio (V)

Elin Segerlind (V)

Håkan Svenneling (V)

Jessica Thunander (V)